

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Teabevaldaja: Andmekaitse Inspeksioon

Märge tehtud: 19.07.2022

Juurdepääsupiirang kehtib kuni otsuse jõustumiseni, kuid isikuandmete osas kuni: 19.07.2097

Alus: AvTS § 35 lg 1 p 12, AvTS § 35 lg 1 p 2

ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
isikuandmete kaitse asjas nr 2.1.-1/22/1471

Ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni jurist Terje Enula
Ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	19.07.2022 Tallinnas
Ettekirjutuse adressaat – isikuandmete töötaja	Räpina Ühisgümnaasium aadress: Kooli 5, Räpina 64504, Põlva maakond e-posti aadress: kool@rapina.ee

RESOLUTSIOON:

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 4, isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 56 lõike 1, lõike 2 punkti 8, § 58 lõike 1 ning isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 58 lõike 1 punkti d ja lõike 2 punkti d ning arvestades IKÜM artikliga 6, teeb Andmekaitse Inspeksioon Räpina Ühisgümnaasiumile **täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:**

1. Hägustada alljärgneva loetelu punktides 1.1.-1.11. toodud linkidelt avanevate ja Räpina Ühisgümnaasiumi Facebooki lehel avaldatud pildidel XXX lapse kujutis selliselt, et laps ei oleks enam äratuntav või eemaldada need pildid Facebooki lehelt:
 - 1.1. XXX
 - 1.2. XXX
 - 1.3. XXX
 - 1.4. XXX
 - 1.5. XXX
 - 1.6. XXX
 - 1.7. XXX
 - 1.8. XXX
 - 1.9. XXX
 - 1.10. XXX
 - 1.11. XXX.
2. Hägustada Google Drive keskkonnas, millele on juurdepääs Räpina Ühisgümnaasiumi võrgulehel oleva lingi kaudu, säilitatavatel pildidel (lingid punktides 2.1 ja 2.2) XXX lapse kujutis selliselt, et laps ei oleks enam äratuntav või eemaldada pildid Google Drive keskkonnast:

2.1. XXX

2.2. XXX

Määrame ettekirjutuse täitmise tähtajaks **05.08.2022**.

Ettekirjutuse täitmisest teatage hiljemalt selleks tähtajaks Andmekaitse Inspeksioonile aadressil info@aki.ee.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Käesoleva ettekirjutuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksioonile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui isikuandmete töötleja jätab Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspeksioon pöörduda isikuandmete töötleja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks isikuandmete kaitse seaduse § 59 lõike 1 alusel.

Kui riigiasutusest isikuandmete töötleja ei täida Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutust, pöördub inspeksioon isikuandmete kaitse seaduse § 59 lg 3 alusel protestiga halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 09.06.2022 sai Andmekaitse Inspeksioon XXX sekkumistaotluse, mille kohaselt kuvatakse Räpina Ühisgümnaasiumi võrgulehel (millelt on pildid lingitud Google Drive'i) ning kooli Facebooki lehel tema lapse pilte ilma lapse seadusliku esindaja nõusolekuta.
2. 22.06.2022 tegi Andmekaitse Inspeksioon järelepärimise andmetöötlejale, milles soovis teada, millistel põhjustel ja eesmärgil klassiekskursiooni pildid üldsusele avalikustati ning kellel on ligipääs kooli nimel võrgulehel ja kooli Facebooki lehel andmete avalikustamiseks.
3. 27.06.2022 esitas andmetöötleja oma vastuse.
4. 04.07.2022 pöördus Andmekaitse Inspeksioon XXX poole, paludes teavet selle kohta, kes avalikustatud piltidel olevatest lastest on taotluse esitaja laps, et oleks võimalik hinnata, kas ja millises ulatuses on kool piltide avalikustamisega isikuandmete töötlemise reegleid rikkunud, sh kontrollida kooli poolt esitatud väiteid.
5. 06.07.2022 esitas XXX Andmekaitse Inspeksioonile lingid piltidele, millel on tema laps selgelt äratuntav.

ANDMETÖÖTLEJA PÕHJENDUSED

Räpina Ühisgümnaasiumi (Räpina ÜG) 27.06.2022 saadetud vastuskirjas nr 1.1-7/2022/200-2 märgib andmetöötleja järgmist:

Koolielu kajastamiseks edastavad klassiõpetajad ja aineõpetajad infot väljasõitudest ja

toimunud sündmustest. Infole lisatakse ka omal valikul fotosid.

Kooli kodulehele ja kooli Facebooki lehele andmete avalikustamiseks edastavad artiklite koostajad materjali kooli sekretärile, kellel on kogu kooli õpilaste vanemate nõusolekute ankeedid isikuandmete töötlemiseks. Sekretär kontrollib andmed ja edastab postitamiseks mõeldud teabe IT-abile postitamiseks kooli kodulehele ja kooli Facebooki lehele.

XXX last on kujutatud kahel fotol küljega, mitte otseprofiilis. Sekretär hindas piltidel kujutatud küljega olevat last mittetuvastavaks.

Klassiekskursioonil osalenud laste nimekiri on lisatud vastusele. Nõusolekut pole esitanud ainult kaebaja XXX.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

IKÜM artikkel 4 punkti 1 järgi on isikuandmeteks igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. Tuvastatav füüsiline isik on isik, keda saab otseselt või kaudselt tuvastada, eelkõige sellise identifitseerimistunnuse põhjal nagu nimi, isikukood, asukohateave, aga ka selle füüsilise isiku ühe või mitme füüsilise, füsioloogilise jms tunnuse põhjal ehk isikuandmeteks on selline teave, mis võimaldab isikut tuvastada. Seega on isikuandmeteks ka inimesest tehtud pildid ja videod, millelt inimene on üheselt äratuntav.

IKÜM artikkel 4 punkti 2 järgi on isikuandmete töötlemiseks isikuandmete või nende kogumitega tehtav automatiseeritud või automatiseerimata toiming või toimingute kogum, sh nende levitamine või muul moel kättesaadavaks tegemise teel avalikustamine. Seega toimub piltide avalikustamisel isikuandmete töötlemine.

Isikuandmete töötlemise nõuded kehtestab eelkõige IKÜM, mille artikkel 5 sätestab isikuandmete töötlemise põhimõtted, mida iga andmetöötaja peab isikuandmete töötlemisel järgima. Nende põhimõtete kohaselt peab isikuandmete töötlemine olema muu hulgas alati seaduslik, eesmärgipärane ja minimaalne. Eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõttest lähtuvalt tohib andmeid töödelda võimalikult minimaalses mahus, mis on seatud eesmärgi tarbeks vajalik ning ühtlasi peab olema võimalikult minimaalne andmete säilitamise aeg.

Isikuandmete töötlemine on seaduslik vaid siis, kui selleks esineb mõni IKÜM artikli 6 lõikes 1 toodud õiguslik alus. Piltide ja videote, millel isik on selgelt äratuntav, avaldamise aluseks saab üldjuhul olla isiku nõusolek, alaealiste puhul nende eestkostja nõusolek. Kui tegemist on avaliku üritusega (nt kooliaktus või muu kõigile avatud üritus), siis tuleneb õiguslik alus isikuandmete kaitse seaduse §-st 11. Seega kooli üritustel, mille puhul ei ole tegemist avalike üritustega, kus igaüks võib vabalt osaleda, tehtud piltide avalikustamine saab toimuda ainult lapse seadusliku esindaja nõusolekul.

IKÜM artikkel 17 lõike 1 järgi on isikul, kelle andmeid töödeldakse, õigus nõuda oma andmete kustutamist. Alaealise isiku puhul on nõude esitamise õigus tema seaduslikul esindajal.

XXX 05.11.2021 saadetud sekkumistaotluse alusel Andmekaitse Inspektsiooni alustatud järelevalvemenetluse käigus kogutud materjalidest nähtub, et 28.03.2022 on XXX pöördunud Räpina ÜG poole nõudega, milles soovib oma alaealise lapse isikuandmete, s.t piltide ja videomaterjali eemaldamist kooli veebilehelt, kooli Facebooki lehelt, kooli *Youtube*´i kanalilt ning mistahes teistelt kooli poolt isikuandmete avaldamiseks kasutatavatelt saitidelt.

Räpina ÜG vastas XXX esitatud nõudele 01.04.2022. Oma vastuskirjas nr 2.1-2/2022/88-2 on kool muu hulgas märkinud, et kooli IT-teenistus kustutas kooli veebilehelt, sotsiaalmeedia

Facebook Rápina ÜG lehelt XXX lapse nime, fotod ning veebiportaalist *Youtube* Rápina ÜG poolt postitatud video, mis sisaldas tema lapsest tehtud videolõike. Lisaks märgib kool oma vastuskirjas, et kustutatud on artiklid, fotod ja videod, mis sisaldavad XXX lapse andmeid ja mis olid Rápina ÜG poolt postitatud või üles laetud alates 01.09.2018. Tänapäevaks on selgunud, et Rápina ÜG ei ole kõiki XXX lapse pilte kooli veebilehelt ega kooli Facebooki lehelt kustutanud.

Kool on Andmekaitse Inspeksiooni 22.06.2022 saadetud järelepärimisele vastanud, et kuna 07.06.2022 avaldatud piltidel on XXX last kujutatud küljega, mitte otseprofiilis, siis hindas sekretär piltidel kujutatud küljega olevat last mittetuvastavaks.

Andmekaitse Inspeksioon ei saa nõustuda väitega, et laps, keda on pildil kujutatud küljega, on mittetuvastatav. Andmekaitse Inspeksioonile 27.06.2022 saadetud piltidel on XXX laps selgelt äratuntav ja tuvastatav.

Andmekaitse Inspeksioon on seisukohal, et kõigis lastega seotud ettevõtmistes tuleb esikohale seada laste huvid, mistõttu tuleb andmetöötlejal lastest piltide avaldamisel pöörata suuremat tähelepanu hoolsuskohustusele ning kaaluda, kas selgelt äratuntava lapse pildi avaldamine on lapse huvides. Nii Google Drive keskkonna konto, kuhu Rápina ÜG võrgulehelt on võimalik linkida, kui ka kooli Facebooki konto puhul on tegemist avalike kontodega, millele on igaühel juurdepääs ilma logimata ning seega on seal avaldatud piltidele äärmiselt lihtne juurde pääseda ning neid alla laadida, jagada jms.

Mõistetav on kooli soov kajastada koolielu ja päevasündmusi. Samas, hoolimata asjaolust, et koolis tohib pildistada ja teatud juhtudel ka ilma nõusolekuta pilte avaldada (avalikud üritused), peavad koolid siiski seisma selle eest, et keegi, sh kool ise, ei kuritarvitaks lapse isikuandmeid, s.h lapse kujutist. Alaealiste isikute andmete avaldamisel koolielu kajastamisel tuleb koolil alati lähtuda minimaalsuse, eesmärgikohasuse ja asjakohasuse põhimõtetest. See tähendab, et koolil tuleb hinnata, kas avalikustamine on vajalik ja kas eesmärk on kooskõlas avaldamise ulatusega. Inspeksiooni üldine soovitus on, et koolielu kajastamisel valitaks lastest sellised pildid, kus isikud ei ole tuvastatavad (nt selja tagant tehtud pildid). Kui kool soovib aga avalikustada pilte, millel lapsed on äratuntavad, siis tuleb enne selliste piltide avaldamist alati kontrollida, kas avaldamiseks on olemas seaduslik alus ehk alaealise isiku seadusliku esindaja nõusolek või on tegemist avaliku üritusega, mille kajastamiseks tehtud piltide avalikustamine toimub IKS § 11 alusel.

Antud juhul on kool päevasündmuste kajastamiseks avalikustanud pilte, millel isik on selgelt äratuntav, kuid koolil puudub vastavasisuline nõusolek nende piltide avaldamiseks. Kool on jätnud XXX 05.11.2021 esitatud nõude tema alaealise lapse piltide avalikustamise lõpetamiseks osaliselt täitmata ning on 07.06.2022 avalikustanud lapsest uued pildid, millel laps on selgelt äratuntav, kuid puudub lapse seadusliku esindaja nõusolek.

Eelnevat arvestades leiab Andmekaitse Inspeksioon, et piltide avaldamine ilma lapse seadusliku esindaja nõusolekuta Rápina ÜG veebilehel ja Facebooki lehel ei ole kooskõlas isikuandmete töötlemise põhimõtetega ning nende piltide eemaldamiseks kohustusliku ettekirjutuse tegemine antud asjas on vajalik.

(allkirjastatud digitaalselt)

Terje Enula

jurist

peadirektori volitusel